

การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในรูปแบบการศึกษานอกระบบ:

โรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี

Learning and Teaching Management of Thai Dramatic Arts for

Non-formal Education: Chon Buri Thai Dancing Art School

ภรดา ธีระวิทย์*

Phurada Teeravit

Received: January 3, 2023 Revised: February 2, 2023 Accepted: February 24, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในรูปแบบการศึกษานอกระบบ กรณีศึกษา โรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี ซึ่งเป็นโรงเรียนในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการ มีการจัดการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบ มีกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นทางด้านนาฏศิลป์ไทย และเสริมสร้างความรู้ทางด้านคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงการปลูกฝังค่านิยมแห่งความเป็นไทยแก่เยาวชน โดยมี การกำหนดหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น 5 ช่วงวัย ได้แก่ อายุ 5 - 8 ปี อายุ 9 - 12 ปี อายุ 13 - 15 ปี อายุ 16 - 18 ปี และอายุ 19 ปี ขึ้นไป ซึ่งมีการกำหนดการเรียนรู้แต่ละเพลงตามพื้นฐานและช่วงวัยที่เหมาะสม การเรียนการสอนในรูปแบบของการศึกษานอกระบบ โดยโรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี นั้น ได้จัดหลักสูตรที่คำนึงถึง ผู้เรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ มีความยืดหยุ่นในเวลาและวันที่ต้องการ และสามารถฝึกฝน เพื่อใช้ในโอกาสต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ การเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย ยังเป็นการเรียนรู้ที่สามารถ พัฒนาทักษะอีกหลาย ๆ ด้าน เช่น การมีบุคลิกภาพที่ดี มีความกล้าแสดงออก และการฝึกสมาธิ ที่ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ สำคัญที่สุด ที่ผู้เรียนสามารถนำไปปรับใช้ในการทำงานหรือในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย ดังนั้น การเรียนนาฏศิลป์ไทย สำหรับการเรียนในรูปแบบการศึกษานอกระบบนี้ ถือได้ว่าเป็นอีกหนึ่งโรงเรียนที่เป็นทางเลือกในการเปิดโอกาสให้ ประชาชน หรือเยาวชนรุ่นใหม่ที่มีใจรักในศิลปวัฒนธรรมไทยเข้ามาศึกษาความรู้ เพื่อพัฒนาทักษะ ความสามารถ ทางด้านนาฏศิลป์ไทย อีกทั้งการสร้างผลงานที่เป็นที่ประจักษ์ และเผยแพร่สู่ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

คำสำคัญ: การศึกษานอกระบบ, นาฏศิลป์ไทย, โรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี

* ครูประจำกลุ่มสาระนาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Abstract

This article presents the learning management of the dancing arts course at Chon Buri Thai Dancing Art School, an institution under the control of the Ministry of Education that provides non-formal education focusing on learning about Thai dramatic art, constructing knowledge, morality, and ethics and cultivating Thai values for young people. The school's curriculum is divided into five age groups: 5 - 8, 9 - 12, 13 - 15, 16 - 18, and 19 years or older. The students learn each song suitably according to their basis and age ranges. The non-formal education curriculum of Chon Buri Thai Dancing Art School is organized by considering the students' differences. The lessons are flexible to the students' convenient date and time, and they can practice and apply them on various occasions. In addition, Thai dramatic art is a set of skills that will also help develop other aspects for the students, such as having a good personality, being courageous in public, and having good concentration. Most importantly, the students can apply what they have learned in their work and everyday life. The non-formal education curriculum of Chon Buri Thai Dancing Art School is another choice for those young people who love Thai arts and culture and are willing to learn and develop their skills in Thai dramatic art, as well as create outstanding works and promote Thai art and culture widely in our communities, society, and country.

Keywords: Non-formal Education, Thai Dramatic Arts, Chon Buri Thai Dancing Art School

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่ต้องผ่านความรู้ ทักษะ จารีตประเพณี การสร้างสรรค์จริยธรรมความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งปัจจุบันถือได้ว่าการศึกษานั้น เป็นยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง โดยมีการศึกษาหลากหลายรูปแบบที่เข้ามาพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาให้มีความก้าวหน้าและทันสมัยมากขึ้น

หากพูดถึงการศึกษาในปัจจุบัน มีการจัดการศึกษาที่หลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบการศึกษา นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาที่ได้กล่าวมานั้น มีการจัดการศึกษาของหลักสูตรที่แตกต่างกันออกไป ตามระยะเวลาและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่กำหนดไว้ ซึ่งการเรียนการสอนในรายวิชานาฏศิลป์ไทย เป็นอีกหนึ่งรายวิชาที่ได้มีการจัดการศึกษาอย่างอิสระ มีทั้งการเรียนการสอนในรายวิชาเรียนตามโรงเรียนทั่วไป และการเรียนการสอนของโรงเรียนสอนพิเศษ ที่เรียกว่า โรงเรียนนอกระบบ หรือการศึกษานอกระบบนั่นเอง

การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีการจัดทำหลักสูตร ระยะเวลาและการวัดและประเมินผลในการเรียน ที่ยืดหยุ่น มีความสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของผู้เรียน โดยไม่จำกัดอายุ รูปแบบการเรียนการสอนหรือสถานที่ โดยตั้งเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนเข้ามาเรียนรู้ได้และพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ธีรศักดิ์ อุปไมยอิชัย, 2560, หน้า 78) ซึ่งในจังหวัดชลบุรีได้มีโรงเรียนที่จัดการศึกษานอกระบบหลายโรงเรียนและหลากหลายวิชาชีพด้วยกัน เช่น โรงเรียนสอนขับรถ โรงเรียนสอนตัดเสื้อ โรงเรียนสอนเสริมสวย โรงเรียนโหราศาสตร์ และโรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี

โรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี เป็นโรงเรียนที่จัดอยู่ในประเภทโรงเรียนนอกระบบ มีกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นด้านคุณธรรมจริยธรรม การเสริมสร้างทัศนคติที่ดีทางการเรียนนาฏศิลป์ไทย รวมถึงการปลูกฝังค่านิยมแห่งความเป็นไทยแก่เยาวชน ซึ่งถือได้ว่าเป็นอีกหนึ่งโรงเรียนที่เป็นทางเลือกในการเปิดโอกาสให้ประชาชน หรือเยาวชนรุ่นใหม่ที่มีใจรักในศิลปวัฒนธรรมไทยเข้ามาศึกษาความรู้ เพื่อพัฒนาทักษะ ความสามารถทางด้านนาฏศิลป์ไทย อีกทั้งการสร้างผลงานที่เป็นที่ประจักษ์ และเผยแพร่สู่ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนเล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการศึกษานอกระบบที่มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรครบถ้วนและมีการกำหนดเวลาได้ตามความเหมาะสม ซึ่งโรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี ก็เป็นอีกหนึ่งโรงเรียนที่มีจัดการเรียนการสอนในรายวิชานาฏศิลป์ไทย โดยมีการกำหนดหลักสูตรที่ชัดเจนตามช่วงวัย การเลือกเวลาเรียนตามอัธยาศัย มีการรับรองการจบการศึกษาและการเผยแพร่ผลงานออกสู่สาธารณชนทั้งในและต่างประเทศ จึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกสำหรับผู้สนใจศึกษาและเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาศักยภาพด้วยการเสริมสร้างบุคลิกภาพให้กับผู้เรียน รวมถึงการปลูกฝังจิตสำนึกของการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยของเยาวชนรุ่นใหม่สืบไป

ความหมายของการศึกษานอกระบบ

การศึกษานอกระบบ คือ การศึกษาที่เปิดโอกาสให้กับผู้ที่สนใจจะเรียนหนังสือ หากความรู้แต่พลาดโอกาสทางการศึกษา ซึ่งการศึกษานอกระบบจะช่วยพัฒนาความรู้ ทักษะ รวมถึงสิ่งจำเป็นต่าง ๆ ในการใช้ชีวิต หรือนำไปต่อยอด

การทำงาน ไม่มีสิ้นสุด ไม่จำกัดอายุ เรียกได้ว่าสามารถเรียนได้ตลอดชีวิต

การศึกษานอกระบบ แบ่งออกเป็นหลายประเภท (มุตตาผา ลำเท, 2560, หน้า 20) ได้แก่

1. **การศึกษาต่อเนื่อง** เป็นการศึกษาที่ผู้เรียนเรียนจบไม่ว่าจะระดับชั้นใดก็ตาม แต่อยากหาความรู้เพิ่มเติมจากสิ่งที่ได้เรียนมา (ทั้งจากโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย) จึงเลือกศึกษานอกระบบประเภทนี้ โดยในบางสถานศึกษาจะมีการออกใบรับรองจบหรือประกาศนียบัตรให้เมื่อจบตามหลักสูตรที่กำหนดไว้

2. **การศึกษาทางไกล** เป็นการศึกษาสำหรับผู้ที่สนใจอยากเรียนหนังสือหาความรู้แต่ไม่สามารถเดินทางมาเรียนยังสถานศึกษานั้น ๆ ได้ ก็จะใช้ประเภทนี้ที่ผู้สอนกับผู้เรียนอยู่คนละทิศทาง ห่างไกล แต่สามารถเรียนรู้ทางไกลผ่านจอภาพ (Video Conference) ทั้งแบบระบุเวลา และไม่ระบุเวลา ซึ่งผู้เรียนสามารถรับความรู้ในเรื่องที่สนใจได้

3. **การศึกษาผู้ใหญ่** เป็นการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีทุกช่วงอายุไม่จำกัด ซึ่งอาจจะเป็นผู้ที่ยากจน ไม่มีโอกาสทางการศึกษา ไม่มีเวลา ต้องทำหน้าที่อย่างอื่นด้วย ฯลฯ โดยสามารถเลือกวัน เวลาเรียนได้ โดยไม่ต้องมาเรียนทุกวัน หรือทั้งวัน โดยจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในทุกแขนงไม่ว่าจะคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ สังคม ไปจนถึงวิชา ศิลปะ คหกรรม ฯลฯ

4. **การศึกษาชุมชน** เป็นการศึกษาอีกประเภทที่ให้ผู้เรียนได้เข้าไปศึกษาชุมชนนั้น ๆ เรียนรู้ทางชีวภาพ กายภาพ ระบบความคิด เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ปรัชญาการณต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งจะใช้อธิสังเกต สอบถาม เรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับนักพัฒนาตามความสนใจของผู้เรียน

สรุปได้ว่า การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาที่มีการกำหนดหลักสูตรและเป้าหมายที่ชัดเจน แต่อาจมีความยืดหยุ่นตามข้อจำกัดบางประการ ซึ่งการจัดการศึกษารูปแบบนี้ ถือได้ว่าเป็นการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยที่ให้ผู้เรียนสามารถกำหนดวัน เวลา และเลือกเรียนในสิ่งที่ตนเองสนใจได้อย่างอิสระ ภายใต้ขอบเขตของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้เขียนมองว่า การศึกษาในลักษณะนี้ เป็นอีกหนึ่งทางเลือกสำหรับผู้เรียนที่มีความความสนใจทางวิชาชีพแขนงต่าง ๆ ซึ่งสามารถเรียนรู้ได้จากวิธีการที่หลากหลาย ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ

บทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนนอกระบบ ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554

โรงเรียนเอกชนนอกระบบ ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 หมายความว่า โรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยมีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา และให้หมายความรวมถึงศูนย์ศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาติกา) และสถาบันศึกษาปอเนาะ

ประเภทและลักษณะของโรงเรียนนอกระบบ แบ่งได้ดังนี้

1. ประเภทสอนศาสนา เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะการสอนศาสนา
2. ประเภทศิลปะและกีฬา เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาเกี่ยวกับดนตรี ศิลปะ และกีฬา

3. ประเภทวิชาชีพ เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพ เพื่อให้ นักเรียนนำไปประกอบอาชีพหรือเพิ่มเติมทักษะในการประกอบอาชีพ

4. ประเภททวิศึกษา เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เสริมความรู้บางรายวิชา ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. ประเภทสร้างเสริมทักษะชีวิต เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เสริมสร้าง ความคิด เชาวน์ปัญญา และทักษะอื่น

การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนอกระบบ แบ่งได้ดังนี้

1. จัดการเรียนการสอนโดยครูหรือผู้สอน
2. จัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการเรียนการสอน
3. จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยมีทั้งครูหรือผู้สอนและสื่อการเรียนการสอน
4. การจัดการเรียนการสอนตาม (1) (2) และ (3) อาจจะร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียน หรือหน่วยงาน อื่นทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพมาตรฐาน

ด้านครูและผู้สอน ครูต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครูตามกฎหมาย ว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้สอนจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ (พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554, 2566, ย่อหน้า 6)

1. อายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์
2. ต้องมีความรู้ตามระเบียบกำหนด
3. มีความประพฤติเรียบร้อย ไม่บกพร่องในศีลธรรมอันดี
4. ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยถูกออกจากราชการโดยมีความผิด เว้นแต่ได้ถูกออกจากราชการมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปีก่อนวัน แต่งตั้งให้เป็นผู้สอน
6. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ผู้นุญาต เห็นว่าไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือ ความผิดลหุโทษ และพ้นโทษ มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปีก่อนวันแต่งตั้งให้เป็นผู้สอน
7. ไม่ฝักใฝ่หรือเลื่อมใสในลัทธิเป็นภัยต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศ หรือขัดต่อการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ
8. ไม่เป็นโรคต้องห้ามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ประวัติโรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี

โรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี ตั้งอยู่เลขที่ 53 / 127 - 128 ถนนสุขุมวิท ตำบลบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัด ชลบุรี ได้จดทะเบียนขึ้นป้ายเป็นโรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการ ในวันที่ 19 มกราคม 2553 ก่อตั้งมาเป็นเวลา 12 ปี ปัจจุบัน นางอัญชลีย์ อีระวิทย์ เป็นผู้รับใบอนุญาต - ผู้จัดการ/ผู้อำนวยการโรงเรียน

โดยจัดการเรียนการสอนตั้งแต่เด็กอายุ 5 ขวบขึ้นไป รับสมัครผู้เข้าศึกษาทั้งชายและหญิง โดยสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ทั้งสาขาโขนและละคร (อัญชลีย์ ชีระวิทย์, 2553, หน้า 1)

การจัดห้องเรียนของโรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี แบ่งออกเป็น 7 ห้อง ได้แก่ 1) ห้องนาฏลีลาดี 2) ห้องคีตมณีศรีรัตน์ 3) ห้องเจิดจรัสสุวรรณ 4) ห้องคนธรรพ์บุษบา 5) ห้องบุรพลัการ 6) ห้องพรหมมินทร์อวตาล 7) ห้องอนันตญาณสถิต

ด้วยความมุ่งหวังของโรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี เป็นการเรียนการสอนที่มุ่งอบรมสั่งสอนด้านนาฏศิลป์ไทย เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ความสามารถ กล้าแสดงออก มีกาลเทศะ เป็นบุคคลที่รังสรรค์ผลงานการแสดงออกสู่สายตาของผู้ปกครองและชุมชน ภายใต้บรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่สวยงามและปลอดภัย

สัญลักษณ์

ปรัชญา

“สืบทอดนาฏศิลป์อย่างรู้คุณค่า อนุรักษ์ภูมิปัญญาวัฒนธรรมไทย”

คำขวัญ

“แสดงออกเชิงสร้างสรรค์ เชื่อมั่นพัฒนาศักยภาพ”

คติพจน์

“สามัคคี มีวินัย รับผิดชอบ”

วิสัยทัศน์

“ปลูกฝังค่านิยมแห่งความเป็นไทย”

พันธกิจ

1. มุ่งส่งเสริมอบรมเยาวชน เพื่อสืบสานอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย
2. เผยแพร่ความรู้ ตระหนักเห็นคุณค่าแห่งความเป็นไทย

เป้าหมาย

“มุ่งเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทย”

หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี จัดการเรียนการสอนตลอดหลักสูตรทั้งหมด 210 ชั่วโมง โดยเปิดการสอนในวันจันทร์ วันพุธ วันศุกร์ เวลา 17.00 น. – 20.00 น. และวันเสาร์ วันอาทิตย์ เวลา 08.30 น. – 16.30 น. ซึ่งได้วางหลักสูตรการเรียนการสอนตามอายุของผู้เรียนดังนี้ (อัญชลี ธีระวิทย์, 2553, หน้า 10 - 12)

อายุ 5 – 8 ปี เริ่มการฝึกขั้นพื้นฐาน โดยเรียนรู้จากท่านาฏยศัพท์ ภาษาท่าสำหรับเด็ก การดัดตัวให้อ่อนช้อย และเหมาะสมกับสรีระของผู้เรียนแต่ละบุคคล มีการฝึกการรำขั้นพื้นฐาน โดยการใช้อุปกรณ์ถือแบบง่าย ๆ ได้แก่ เพลงเชิญพระขวัญ รำอิษฐาน รวมถึงสอดแทรกการเต้นจินตลีลา เพื่อฝึกกำลังของกล้ามเนื้อขา กล้ามเนื้อแขน สำหรับเด็ก เพื่อให้เกิดความแข็งแรง

ที่มา: ผู้เขียน, 2565

อายุ 9 - 12 ปี ยังคงมีการฝึกทักษะขั้นพื้นฐาน ทั้งในเรื่องท่านาฏยศัพท์ ภาษาท่าที่ใช้สำหรับการแสดง นาฏศิลป์ สำหรับผู้เรียนในระดับนี้ ครูผู้สอนจะมีการถ่ายทอดการเรียนรู้ในเพลงต่าง ๆ ที่มีความยากขึ้นจากเดิมเพียงเล็กน้อย โดยหลักสูตรการสอนที่ได้กำหนดไว้ ได้แก่ 1) รำวงมาตรฐาน 10 เพลง ซึ่งผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะการร้อง การจดจำเนื้อเพลง ทักษะการรำเข้าคู่ และการแปรแถวเป็นวงกลม 2) ฟ้อนเงี้ยว 3) ระบำไก่ 4) รำอวยพรอ่อนหวาน 5) ฟ้อนมัลลย์ เป็นต้น ซึ่งเพลงทั้งหมดนี้ เป็นเพลงที่มีกระบวนการทำรำและการแปรแถวที่ไม่ซับซ้อนจนเกินไป

ที่มา: ผู้เขียน, 2565

อายุ 13 - 15 ปี อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยทางโรงเรียนได้กำหนดหลักสูตรสำหรับช่วงชั้นนี้ในการฝึกทักษะขั้นพื้นฐาน โดยยึดตามหลักจากการเรียนสายวิชาชีพ (วิทยาลัยนาฏศิลป์) โดยเริ่มจากการ 1) รำเพลงช้า เพลงเร็ว ซึ่งปกติแล้วจะใช้เวลาในการรำทั้งหมด 1 ชั่วโมงครึ่ง แต่เราตัดทอนลงเพื่อไม่ให้เกิดความน่าเบื่อจนเกินไป จึงได้ปรับเป็นการรำเพลงช้า เพลงเร็ว แบบตัด ซึ่งใช้เวลารวมทั้งหมด 40 นาที 2) รำแม่บทเล็ก 3) รำสีนวล 4) รำมาตรฐาน เพลงเทพบันเทิง 5) ระบำกฤษดาภินิหาร เป็นต้น

ที่มา: ผู้เขียน, 2565

อายุ 16 - 18 ปี อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จะมีความยากขึ้นกว่าช่วงชั้นอื่น ๆ โดยทางโรงเรียนกำหนดเป็นการรำในรูปแบบของการรำเดี่ยว เช่น เพลงฉุยฉายต่าง ๆ การรำคู่ เช่น พระรามตามกวาง ย่าหรีนตามนกยูง รวมถึงการรำมาตรฐานในเพลงต่าง ๆ เช่น ระบำดาวดึงส์ ระบำย่องหิจด เป็นต้น

ที่มา: ผู้เขียน, 2565

อายุ 19 ปี ขึ้นไป จะไม่มีการกำหนดหลักสูตรไว้อย่างตายตัว เพราะเนื่องจากว่าเป็นช่วงชั้นของปัญญาคนในวัยทำงาน หรือผู้สูงอายุ ซึ่งจะเป็นเพลงที่ผู้เรียนเลือกใช้และเรียนรู้ ฝึกฝน ให้เข้ากับโอกาสที่จะนำไปใช้ในการแสดงต่าง ๆ ตามที่ต้องการอย่างเหมาะสม

ที่มา: ผู้เขียน, 2565

ช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ในแต่ละช่วงวัย

อายุ	วันที่เลือกเรียน			เวลา	สาเหตุ
	จันทร์/ พุธ/ศุกร์	เสาร์	อาทิตย์		
อายุ 5 – 8 ปี			/	08.30 น.	การเรียนรู้ใน 2 ช่วงวัยนี้ เป็นการเรียนรู้ที่ครอบครัวนั้นพยายามหากิจกรรมเสริมให้กับลูกหลาน ซึ่งวันอาทิตย์เป็นวันที่ผู้เรียนจะใช้ชีวิตอยู่บ้านปกติ จึงจำเป็นต้องหากิจกรรมเสริม เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านสมอง สมาธิ เพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ผ่อนคลายและได้รับความรู้ นอกเหนือจากห้องเรียน
อายุ 9 – 12 ปี			/	10.00 น.	
อายุ 13 – 15 ปี		/		08.30 น.	การเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า มีการเลือกเรียนเสริมในสิ่งที่ตนสนใจในวันเสาร์ช่วงเช้า เพราะว่า ในช่วงบ่ายหรือวันอาทิตย์นั้น เด็กวัยรุ่นจะใช้ชีวิตที่ค่อนข้างอิสระ เช่น การดูหนัง การไปเที่ยวกับเพื่อน เพื่อเป็นการผ่อนคลายและพักผ่อนของผู้เรียน
อายุ 16 – 18 ปี		/		13.00 น.	การเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะเลือกการเรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจในช่วงบ่าย ซึ่งเป็นธรรมดาที่วัยรุ่นทั่วไปจะไม่ตื่นเช้าเท่าไร เพราะต้องการพักผ่อนจากวันจันทร์ - ศุกร์ที่ได้ร่ำเรียนมาอย่างหนักพอสมควร
อายุ 19 ปี ขึ้นไป	/			17.00 น.	การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ในวัยทำงานนั้น จะเลือกเข้ามาศึกษา ในวันธรรมดาหลังเวลาเลิกงานเสมอ เพราะในวัยนี้จะเป็นวัยที่ใช้เวลาในแต่ละวันอย่างคุ้มค่าที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะวันเสาร์และวันอาทิตย์นั้น เป็นวันที่ต้องใช้เวลาร่วมกับครอบครัวให้มากที่สุด

สรุปได้ว่า การเรียนการสอนในรูปแบบของการศึกษานอกระบบ โดยโรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี นั้น ได้จัดหลักสูตรที่คำนึงถึงผู้เรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ การเรียนรู้และการพัฒนาทักษะทางด้านนาฏศิลป์ไทย ไม่เพียงแต่เรียนในห้องเรียนเท่านั้น เราสามารถเลือกที่จะเรียนในเวลาที่เรากำลังต้องการ หรือสามารถฝึกฝนเพื่อใช้ในโอกาสงานต่าง ๆ ได้ ดังนั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่า การเรียนนาฏศิลป์ไทย ในโรงเรียนแบบนี้ ไม่ใช่เพียงแค่เรียนเพื่อรำให้เป็นอย่างเดียว แต่สิ่งสำคัญคือ การฝึกบุคลิกภาพในตนเอง การใช้สติ สมาธิ ความแม่นยำ การฝึกไหวพริบบริกาณ รวมไปถึงความกล้าแสดงออกในสังคมอีกด้วย

การรับรองการจบการศึกษาและการเผยแพร่ผลงานออกสู่สาธารณชน

โรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี มีการรองรับการจบการศึกษาตามหลักสูตรที่กำหนด โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับขั้นต้น ระดับขั้นกลาง และระดับขั้นสูง โดยเมื่อจบการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กำหนดแล้ว จะมีการทดสอบผู้เรียนเพื่อทำการประเมินผลตามศักยภาพของผู้เรียนในแต่ละคน โดยทางโรงเรียนจะจัดงานแสดงความยินดีสำหรับนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ การประเมินในแต่ละระดับชั้น พร้อมกับนำเสนอผลงานบนเวทีให้กับวัฒนธรรมจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมถึงคณะครู ผู้ปกครอง ในการรับชมผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน

ที่มา: ผู้เขียน, 2565

ที่มา: ผู้เขียน, 2565

นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียนแล้ว โรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี ได้ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมให้ความร่วมมือกับงานสำคัญต่าง ๆ ของทางจังหวัดเป็นอย่างดี โดยการนำนักเรียนเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมออกสู่สาธารณชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความกล้าแสดงออก เสริมทักษะด้านปฏิภาณไหวพริบในสถานการณ์จริงบนเวที และเป็นส่วนหนึ่งในการเป็นเยาวชนต้นแบบที่ได้แสดงถึงความรักในศิลปวัฒนธรรมของชาติ

ที่มา: ผู้เขียน, 2565

สรุป

โรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี ในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการ มีการจัดการศึกษาในรูปแบบ การศึกษานอกระบบ โดยได้กำหนดหลักสูตรและเป้าหมายที่ชัดเจน แต่อาจมีความยืดหยุ่นตามข้อจำกัดบางประการ มีการมุ่งเน้นการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ไทย มีทั้งรูปแบบการเรียนการสอนตามหลักสูตร และการเรียนการสอน แบบพิเศษ คือ การเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่ต้องการนำไปใช้ในการแสดงเนื่องในโอกาสพิเศษ ขององค์กร รวมถึงการรังสรรค์ชุดการแสดงเพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมออกสู่สาธารณชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีการกำหนดหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น 5 ช่วงวัย ได้แก่ อายุ 5 - 8 ปี เริ่มการฝึกขั้นพื้นฐาน อายุ 9 - 12 ปี ยังคงมีการฝึกทักษะขั้นพื้นฐานและได้รับการถ่ายทอดการเรียนรู้ในเพลงต่าง ๆ ที่มีความยากขึ้น อายุ 13 - 15 ปี อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยยึดตามหลักจากการเรียนสายวิชาชีพ (วิทยาลัยนาฏศิลป์) อายุ 16 - 18 ปี อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะมีความยากขึ้นกว่าช่วงชั้นอื่น ๆ เช่น การรำในรูปแบบของการรำเดี่ยว และรำคู่ และอายุ 19 ปีขึ้นไป จะไม่มีการกำหนดหลักสูตรไว้อย่างตายตัว เหมาะสมกับช่วงวัยทำงานที่มาเรียน เพื่อแสดงในโอกาสพิเศษ โดยเปิดการเรียนการสอนในแต่ละรอบเวลา 08.30, 10.00, 13.00 และ 17.00 น. โดยใน ระหว่างการเรียนตามหลักสูตรนั้น ทางโรงเรียนมีการฝึกฝนผู้เรียนทั้งในห้องเรียนและนอกเรียน โดยให้ผู้เรียนได้แสดง ออกไปเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมในงานต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนได้รับมอบหมายมา เพื่อเป็นการฝึกฝนอีกด้านหนึ่งที่สำคัญ ของผู้เรียน คือ การแสดงบนเวทีจริงที่ต้องอาศัยทักษะต่าง ๆ ที่เรียนมาในห้องเรียนนำมาปรับใช้ในสถานการณ์จริง รวมถึงพลักร่าง พลังใจจากตัวผู้เรียนเอง คณะครูและความร่วมมือของผู้ปกครองทุกท่าน อีกประการหนึ่งที่สำคัญ คือ หลังจากที่ได้เรียนครบตามหลักสูตรกำหนดแล้ว ทางโรงเรียนจะมอบเกียรติบัตรที่แสดงถึงการรับรองการจบ การศึกษาของผู้เรียนอย่างสมบูรณ์ การที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ทางด้านนาฏศิลป์ไทยจากโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนการศึกษา นอกระบบในลักษณะนี้ ถือเป็นโอกาสในทางเลือกหนึ่งในสายวิชาชีพที่สามารถเรียนรู้ผ่านการเลือกจากความต้องการ ของผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื้อหาการเรียนครบถ้วน และมีความยืดหยุ่นในเวลาเรียนได้ตามความสะดวก

นอกจากนี้ ผู้เขียนมองว่าการเรียนทางด้านนาฏศิลป์ไทย ไม่เพียงแต่เรียนในห้องเรียนหรือเรียนเพื่อให้รำ เป็นเท่านั้น แต่ผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะอีกหลาย ๆ ด้าน

1. การมีบุคลิกภาพที่ดี เช่น การเสริมความมั่นใจ การจัดระเบียบร่างกาย การแต่งกาย การมีเสน่ห์และ การเพิ่มเอกลักษณ์เฉพาะตน
2. ความกล้าแสดงออก เช่น ความไม่เขินอาย กล้าทำ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ
3. การฝึกสมาธิ ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ผู้เรียนจะต้องมีการจดจำท่าหรือสิ่งที่อยู่ตรงหน้า การกำหนด ลมหายใจเข้าออก

การจัดการศึกษาของโรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี ถือว่าเป็นการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการของ ผู้เรียนในทุกช่วงวัย เป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ เป็นการส่งเสริม การเรียนรู้ที่มีประโยชน์ ได้ทั้งการเสริมบุคลิกภาพที่ดี และการประกอบอาชีพ รวมถึงผู้เรียนทุกคนถูกปลูกฝังการมี จิตสำนึกในความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ บนพื้นฐานของการอนุรักษ์ ตระหนักและเห็นคุณค่า ศิลปวัฒนธรรมของชาติให้ดำรงอยู่คู่แผ่นดินไทยตลอดไป

เอกสารอ้างอิง

- ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย. (2560). **พื้นฐานการจัดการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554. (2566). **บทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน
สำหรับโรงเรียนนอกระบบ**. สืบค้น กุมภาพันธ์ 3, 2566, จาก <https://oar.hu.ac.th/wp-content/uploads/2022/05/AnoowatUpweb.pdf>.
- มุตตาฬาล่าเห. (2560). **ความต้องการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้เรียนในจังหวัด
ปัตตานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อัญชลีย์ ธีระวิทย์. (2553). **หลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี**. ชลบุรี: ผู้แต่ง.
- _____. (2553). **เอกสารประกอบมาตรฐานที่ 1 โรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี**. ชลบุรี: ผู้แต่ง.